

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

5.Bf.153/2024/16. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2024. október 25. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

V É G Z É S T:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt I.r. vádlott és társa ellen indult büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék 2024. február 16. napján kihirdetett 511.B.51/2022/112. számú ítéletét I.r. vádlott I.r. vádlott tekintetében – a legfoglalt tárgyakra vonatkozó rendelkezések kivételével – hatályon kívül helyezi és az ellene költségvetési csalás büntette [396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] miatt indult büntetőeljárást megszünteti.

I.r. vádlott I.r. vádlott vonatkozásában felmerült bűnügyi költséget az állam viseli, az I.r. vádlott részére kiadandó tárgyak bűnügyi költség biztosítására történő visszatartását kimondó rendelkezést mellőzi.

Az elsőfokú bíróság ítéletét II.r. vádlott II.r. vádlott vonatkozásában, valamint a lefoglalt iratokról és a zár alá vett pénzüsszegekről rendelkező részében helybenhagyja azzal, hogy a bevezető részben a 2022. május 31., 2022. szeptember 20., 2023. március 21. tárgyalási határnapokat is feltünteti.

A másodfokú eljárásban a kirendelt védők díjával felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen a kézbesítéstől számított nyolc napon belül I.r. vádlott I.r. vádlott vonatkozásában az ügyészség jelenthet be fellebbezést, míg II.r. vádlott II.r. vádlott esetében további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2024. február 16. napján tartott tárgyaláson kihirdetett 511.B.51/2022/112. számú ítéletében

- I.r. vádlott I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont]; s ezért őt 2 év – börtön fokozatú – szabadságvesztésre ítélte, továbbá 5 évre a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy gazdasági társaság vezető tisztségviselője illetve felügyelő bizottsági tagja foglalkozástól eltiltotta. A szabadságvesztés végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette, s a végrehajtás elrendelése esetére rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról azt a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban megjelölve.

- II.r. vádlott II. rendű vádlott bűnösségét közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] állapította meg; s ezért őt 150 napi tétel, napi tételenként 1000 forint, összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén alkalmazandó törvényi következményekről.

- A I.r. vádlott I.r. vádlottól lefoglalt tárgyak lefoglalását megszüntette és azokat az I.r. terheltnek történő kiadás mellett a terhére megállapított bűnügyi költség biztosítására visszatartotta.

- Az AÉ Kft. számlái alapján a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala bírói letéti számlájára I.r. vádlott egyéni vállalkozó egyéni vállalkozó által befizetett 8.689.974 forint, valamint a B Kft. által befizetett 2.688.175 forint tekintetében a zár alá vételt feloldotta, s megállapította, hogy fenti pénzüsszegek az állam tulajdonába kerültek.

- Döntött még a lefoglalt iratokról és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ítélet ellen – melyet II.r. vádlott II.r. vádlott és védője tudomásul vett – az ügyészség mindkét vádlott terhére a büntetés súlyosítása, I.r. terhelt esetében a szabadságvesztés tartamának felemelése, a felfüggesztő rendelkezés mellőzése, közügyektől eltiltás, pénzbüntetés kiszabása, vagyonekbevonás elrendelése, II.r. vádlott vonatkozásában pedig a pénzbüntetés napi tételszámának és egynapi tétel összegének felemelése érdekében, míg I.r. vádlott I.r. vádlott és védője felmentést célzóan jelentett be fellebbezést.

[3] Az ügyészség fellebbezésének írásbeli indoklásában a szabadságvesztés büntetés kapcsán I. rendű vádlott vonatkozásában arra utalt, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a terhére rótt bűncselekmények tárgyi súlyát. A kétségtelenül nagyobb számú enyhítő tényezők alapot adtak a büntetés középértékétől (7 év 6 hónap), de az elsőfokú bíróság által alkalmazott lefele történt eltérés eltúlzott. I.r. vádlott ugyanis az elkövetés idején ugyanolyan jellegű költségvetést károsító bűncselekmény miatt büntetőeljárás hatálya alatt állt, melyben végrehajtandó szabadságvesztést kapott, s így a kiszabott szabadságvesztés a fokozatosság elvének sem felelne meg. Szerinte nem helytálló az elsőfokú bíróság azon érvelése, miszerint nincs megfelelő jövedelme, mert rokkantsági

járulékot kap, s mellette alkalmi munkát is végez, így a pénzbüntetés alkalmazásának feltételei fennállnak. A kiszabott büntetés teljesen súlytalan, nem alkalmas a büntetési célok, de főként az egyéni megelőzés biztosítására.

[4] II.r. vádlott II.r. vádlott vonatkozásában is utalt arra, hogy a büntetés eltúlzottan enyhe, a bíróság a korábbi büntetővégzésben magasabb napi tételszámot állapított meg, így annak további csökkentése, valamint az egy napi tétel összege nem igazodik a II.r. vádlott által elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyához, vagyoni, jövedelmi viszonyaihoz.

[5] A vagyoneklobzás mellőzésével összefüggésben azt hangsúlyozta, miszerint az ügyben nem kétséges, hogy I.r. vádlott folytatott gazdasági tevékenységet az áfa fizetési kötelezettség megkerülésével, s hogy a társaság számláján a vevői utalások alapján jóváírt összegek nagy részét a szlovák vevők – helyesen eladók – kifizetését követően készpénzben felvette. Így egyértelműen kijelenthető, hogy a bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrány összegével I.r. vádlott gazdagodott, ezért vele szemben szükséges vagyoneklobzást elrendelni. Erre figyelemmel meglátása szerint téves a zár alá vételek feloldása, mert a vagyoneklobzás biztosítása érdekében annak fenntartása indokolt és szükséges.

[6] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.254/2024/3. számú átiratában, az ügyészi fellebbezést mindkét terheltet érintően fenntartotta, míg a védelmi fellebbezést nem tartotta alaposnak. Az átiratban utalt a felülbírálat terjedelmének I. rendű vádlott vonatkozásában teljeskörű, míg II. rendű terhelt esetében annak korlátozott voltára, kitért továbbá arra, hogy a törvényszék a perrendi szabályokat megtartva folytatta le az eljárást, ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett.

[7] Az elsőfokú bírósági eljárás kapcsán azonban észrevételezte, hogy az elsőfokú ítéletből nem tűnik ki, miszerint bíról1 bíró gazdasági ügyszakos bíró volt-e. Utalt arra is, hogy a törvényszék a 2024. február 16-i tárgyaláson a Be. 518. § (3) és (4) bekezdésével összhangban ismételte meg az eljárást.

[8] Az elsőfokú ítélet személyi részét indítványozta kiegészíteni I.r. vádlott I.r. vádlott előzményi elítélésével, melyből megállapítható, hogy jelen ügyben elbírált bűncselekményeket költségvetési csalás büntette miatti büntetőeljárás hatálya alatt követte el, valamint azzal, hogy havi 70.000 forint rokkantsági járadékban részesül és alkalmi munkákból napi 16.000 forint jövedelemre tesz szert.

[9] A tényállást I.r. terhelt tekintetében – miután II.r. vádlottnál annak megalapozottsága nem vizsgálható – megalapozottnak találta, s rámutatott, hogy a törvényszék indokolási kötelezettségét is teljeskörűen teljesítette, az észszerű és logikus, továbbá iratellenes megállapítást sem tartalmaz.

[10] A bűnösségre vont következtetést mindkét vádlott tekintetében okszerűnek, míg a cselekmények minősítését törvényesnek tartotta.

[11] E körben külön kiemelte, miszerint nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az I. rendű vádlottal szemben indult büntetőeljárást *res iudicata* címén nem szüntette meg. A korábbi, jogerősen lezárt költségvetési csalás büntette miatti büntetőeljárásban a vádemelésre 2018. július 27. napján került sor, míg jelen ügyben a tényállás szerint az I.r. vádlott az irányítása alatt levő AÉ Kft. Áfa fizetési kötelezettségének 2018. július és 2019. január hónapjai között nem tett eleget, a bűncselekmény elkövetési ideje tehát 2018. augusztus 20. napjától kezdődik (és tart 2019. február 20. napjáig), azaz teljes egészében a vádemelés utáni időszakra esik. Hivatkozott arra is, hogy a Be. – helyesen Btk. – 6. § (3) bekezdése 2022. március 1. napjától egyértelművé tette, hogy a bűncselekményi egységet a vádemelés zárja le, azonban már e rendelkezés hatálybalépése előtt is ez volt az állandósult bírói gyakorlat (BH.2018.162., EBH2019.B.6. [40] bekezdés), tehát a két büntetőeljárás tárgyát képező cselekmények nem képeztek törvényi egységet.

[12] A büntetés kiszabása körében feltárt körülményekkel döntően egyetértett, azonban azok értékelését nem találta megfelelőnek. S bár nem vitatta, hogy az enyhítő tényezők nyomatéka I.r. vádlott esetében meghaladja a súlyosító tényezőkét, ugyanakkor a szabadságvesztés büntetés törvényi minimumban való meghatározása figyelmen kívül hagyta, hogy jelentős társadalomra veszélyességű költségvetést károsító bűncselekményt ugyanilyen bűncselekmény miatti büntetőeljárás hatálya alatt valósított meg, s további büntetést emelő hatást kell tulajdonítani a hasonló jellegű cselekmények elszaporodottságának (Kúria Bhar.822/2021/7., Bhar.479/2023/22.). Ezért I.r. vádlottal szemben – a foglalkozástól eltiltás érintetlenül hagyása mellett – tényleges szabadságelvonással járó szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása indokolt.

[13] Ugyanígy, miután a személyi rész kiegészítése alapján megállapítható, hogy megfelelő jövedelemmel rendelkezik, a Btk. 50. § (2) bekezdésében írt kógens rendelkezés miatt vele szemben pénzbüntetés alkalmazása sem mellőzhető.

[14] Osztotta az ügyészi fellebbezés indokolás II.r. vádlott II.r. terhelttel kapcsolatos érveit is, miszerint a pénzbüntetés napi tételeinek száma nem igazodik a bűncselekmény valós tárgyi súlyához, míg az egy napi tétel e terhelt egyéni teherbíró képességéhez.

[15] Az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezések közül a I.r. vádlott I.r. vádlottal szembeni vagyonek Kobzás elrendelésének mellőzését sérelmezte. Rámutatott, miszerint az irányadó tényállás is tartalmazta, hogy bankkártyás és banki készpénzfelvételek útján az általános forgalmi adó teljes összege végső soron I.r. vádlotthoz került, ily módon a bűnös úton történő vagyongyarapodás ténylegesen is az I.r. terhelnél következett be. Ezért a BH.2017.142. és BH2010.173. jogesetben írtakra is figyelemmel I.r. vádlott I.r. vádlottal szemben – az okozott vagyoni hátrány és az AÉ Kft.-től zár alá vett követelés-összegek különbözeteként – 126.161.851 forint erejéig vagyonek Kobzást kell elrendelni.

[16] Összességében tehát arra tett indítványt, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg,

- I.r. vádlott I.r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát emelje fel, mellőzze a végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést, őt tiltsa el a közügyek

gyakorlásától, ítélje pénzbüntetésre, s vele szemben 126.161.851 forint erejéig rendeljen el vagyonekmozgást.

- II.r. vádlott II.r. vádlottal szemben pedig a kiszabott pénzbüntetést a napi tételszám és egy napi tétel összegének felemelésével súlyosítsa.

[17] Az I.r. vádlott védője fellebbezés indoklásában a felmentés végett bejelentett fellebbezését módosította. Kifejtette, hogy a tényállás megalapozottsága és az erre figyelemmel érvényesülő felülmérlegelés tilalma okán a tényállást már nem áll módjában támadni, így védence felmentése szóba sem kerülhet. A terhére rótt bűncselekménnyel összefüggésben pedig a büntetés álláspontja szerint maradéktalanul megfelel a büntetési céloknak, ezért az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[18] A nyilvános ülésen I.r. vádlott védője perbeszédét a fellebbezés indoklásban írtakkal egyezően terjesztette elő, míg II.r. vádlott védője az ügyészségi súlyosításra irányuló fellebbezést alaptalannak tartva, védencét érintően az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta, s kérte a pénzbüntetés megfizetésére részletfizetés engedélyezését.

[19] A fellebbezések közül az I.r. vádlott és védőjének fellebbezése eltérő okból, a büntetőeljárás megszüntetését eredményezően bizonyult alaposnak, míg a II.r. terhelt terhére bejelentett ügyészi fellebbezés nem vezetett eredményre.

[20] A másodfokú bíróság a kétirányú fellebbezésekkel megtámadott elsőfokú ítélet felülbírálatára a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése értelmében teljeskörű volt, figyelemmel az I. r. vádlott és védője felmentést is célzó jogorvoslati nyilatkozatára. A felülbírálat azonban, miután II.r. vádlott és védője részéről fellebbezés bejelentésére nem került sor, s az ügyészség a terhére bejelentett fellebbezésében csak a kiszabott (pénz)büntetés mértékét sérelmezte, a Be. 590. § (3) és (5) bekezdése értelmében korlátozott volt, az tehát a fellebbezéssel érintett terhelték közül a kizárólag II. rendűt érintő I. tényállási pont megalapozottságának vizsgálatára nem terjedt ki.

[21] A II.r. vádlottal összefüggő korlátozott felülbírálat a Be. 590. § (5) bekezdése alapján ugyanakkor kiterjedt a hatályon kívül helyezést eredményező feltétlen és relatív eljárási szabálysértések vizsgálatára, a bűnösségre vont következtetés okszerűségére, és a bűncselekmény minősítésére is, s vizsgálta az ítéltábla a Be. 590. § (7) bekezdésben írtak alapján esetében is az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezéseket, illetve ilyen rendelkezések meghozatalának szükségességét is.

[22] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a túlnyomórészt a hatályos perrendi szabályokat betartva folytatta le az eljárást, a Be. 163. § (2) és (3) bekezdésben rögzített tényállás tisztázási kötelezettségének is eleget tett. Az ítélet

hatályon kívül helyezését eredményező, a Be. 608. § (1) és (2) bekezdésében, valamint a Be. 609. § (1) és (2) bekezdésében foglalt eljárási szabálysértést az ítéltábla nem észlelt.

[23] A Be. 10. § (1) bekezdés 3/f. pontja szerint gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatti büntetőeljárás során a törvényszék a Be. 13. § (3) bekezdése értelmében három hivatásos bíróból álló tanácsban járt el, bár kétségtelen, hogy bíró11 esetében sem a jegyzőkönyvből, sem az ítéletből nem tűnik ki a Be. 13. § (3) bekezdésében írtaknak történő megfelelés. Ez azonban érdemi jelentőséggel nem bír, s nemcsak azért, mert a Be. 13. § (3) bekezdése 2024. március 1. napjától módosult, s a kiemelt jelentőségű gazdasági ügyben sem teszi kötelezővé a tanácsban történő eljárást, így ez önmagában is közömbösíti a tanács összetételében esetlegesen előfordult szabálytalanságokat. Mindemellett azonban a nyilvános, bárki számára elérhető bírósági honlapon [Ügyelosztási rend - hatályos | Magyarország Bíróságai] közzétett ügyelosztási rend alapján az is megállapítható, hogy a tanács összetétele egyébként megfelelt a Be. 13. § (3) bekezdésében írtaknak, mert a tanács elnöke és az egyik tag büntető ügyszakos (bíró12 és bíró13), míg a harmadik tag (bíró11) gazdasági ügyszakos bíró volt.

[24] A vádlottak, tanúk figyelmeztetése szabályszerűen megtörtént, s a törvényszék törvényesen tette a korábbi vallomásaikat is ismertetéssel a tárgyalás anyagává.

[25] Törvényesen került sor a 2023. március 21.-i határnapon egyes tanúk vallomásának felolvasására, ismertetésére is azzal, hogy ez tanú23 tanú esetében, akit a törvényszék 2022. szeptember 20-i tárgyaláson már személyesen meghallgatott, nyilvánvalóan szükségtelen volt.

[26] Nem osztotta a fellebbviteli főügyészségi átiratban írtakat a tekintetben, hogy a 2024. február 16. napján tartott tárgyaláson az elsőfokú bíróság a Be. 518. § (3) és (4) bekezdésével összhangban ismételte meg a tárgyalást, s nemcsak azért, mert az 511.B.51/2022/112. számú jegyzőkönyv 1. oldalán e körben írtak („a tárgyalást a korábbi érdemi jegyzőkönyvek ismertetésével megismétli”) alapján a tárgyalás anyagának ismertetése (mely nem azonos az egyébként pontosan meg sem jelölt tárgyalási jegyzőkönyvek ismertetésével) nem igazolható, de azért sem, mert az ítéltábla álláspontja szerint erre irányuló vádlotti, védői vagy ügyészi indítvány hiányában a tárgyalás megismétlésének Be. 518. § (3) bekezdés második mondatában írt feltétele nem is következett be. Mindez az eljárás törvényességét nem érinti, de a szükségtelenül (és egyébként sem teljeskörűen) elvégzett megismétlés előtti tárgyalási határnapok feltüntetése erre figyelemmel a bevezető részből nem mellőzhető.

[27] A törvényszék szakértő4 írásszakértő (511.B.51/2022/60.) és szakértő5 orvosszakértő (511.B.51/2022/66.) kirendelésekor is a Be. XXXI. fejezetében valamint az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény rendelkezéseinek megfelelően járt el. Az elsőfokú bíróság az írásszakértői- és orvosszakértői véleményeket, továbbá az okiratokat és egyéb iratokat is ismertette.

[28] Ugyanakkor az utóbbi kapcsán az ítéltábla felhívja a figyelmet arra, hogy miután a tárgyaláson lefolytatott bizonyítási eljárásnak nem része a nyomozati és bírósági iratok teljes körű ismertetése, ezért szükségtelen a bizonyítási eljárás lezárását megelőzően a

büntető ügy összes iratának (többnyire újból) a tárgyalás anyagává tétele. Az elsőfokú bíróság által „iratismertetés”-ként megnevezett eljárási cselekmény egyébként vélhetően a Be. 531. §-a szerint a bizonyítás eszközéül szolgáló iratok ismertetését takarja, de e körben a gyanúsított- és tanúkihallgatásokról készült jegyzőkönyvek tárgyalás anyagává tételére egyébként sem kerülhetne sor.

[29] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a Be. 561. § (3) bekezdés a) pontjában irtaknak megfelelően tartalmazza a vádra utalást. Ugyanakkor II.r. vádlott II.r. terheltet érintően szükséges feltüntetni, hogy a vád alapján a Fővárosi Törvényszék 2022. március 9. napján kelt 511.B.51/2022/14. számú büntetővégzésével a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző közokirat-hamisítás büntette miatt vele szemben 200 napi tétel – napi tételenként 1000 forint, összesen 200.000 forint – pénzbüntetést és 1 év gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja illetve vezetője, gazdasági társaság vezető tisztségviselője illetve felügyelőbizottsági tagja foglalkozástól eltiltást szabott ki. A büntetővégzéssel szemben az ügyészség indítványozta tárgyalás tartását.

[30] Az elsőfokú ítélet I.r. vádlott személyi körülményeire, és mindkét vádlott előéletére vonatkozó részében (Be. 561. § (3) bekezdés b) pont) az erkölcsi bizonyítvány, előzményi ítéletek alapján az alábbi kiegészítések, helyesbítések váltak szükségessé:

- I.r. vádlott I. rendű vádlott havi 70.000 forint rokkantsági ellátásban részesül, s alkalmi munkavégzése esetén napi kb. 16.000 forint díjazást kap (/32. srsz. alatti és /116. srsz. alatti jegyzőkönyv).

- Az elsőfokú ítélet [88] bekezdésének részbeni átemelésével és pontosításával rögzíteni szükséges, hogy I.r. vádlott terheltet a Balassagyarmati Törvényszék 2019. március 28. napján kelt ügyszám2 számú, a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság ügyszám3 számú határozata folytán 2019. november 13. napján jogerőre emelkedett ítéletével 1 rendbeli költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], 3 rendbeli számvitel rendje megsértésének büntette [Btk. 403. § (1) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt 2 év 6 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 5 év gazdasági társaság vezetői tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra ítélte. Az elbírált költségvetési csalás 2009 évben kezdődő elkövetési ideje 2012. március 22. napján zárult. Ezen ügyben a vádemelés 2018. július 27. napján történt meg.

- II.r. vádlott II.r. vádlottnál pedig azt szükséges megállapítani, hogy jelenleg bűnügyi nyilvántartásban szereplő elítélése nincs.

[31] II.r. vádlott II. rendű terheltre vonatkozó korlátozott felülbírálat miatt a tényállás I. pontjának megalapozottságát az ítéltábla a Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja alapján nem vizsgálhatta.

[32] Ezt meghaladóan azonban a teljeskörű felülbírálattal érintett I.r. vádlott I.r. vádlott tekintetében sem bocsátkozott a rá vonatkozó II. tényállási pont értékelésébe, mert azt megelőzően észlelte a büntetőeljárás lefolytatásának akadályát.

[33] A fellebbviteli főügyészégi átiratban írtakkal szemben ugyanis a másodfokú bíróság álláspontja szerint I.r. vádlott I.r. terheltnek az előéleti adatoknál feltüntetett jogerős ítélettel elbírált költségvetési csalás büntette a jelen ügy tárgyát képező költségvetést károsító cselekménnyel törvényi egységet alkot.

[34] A Kúria Bhar.I.564/2021/11. számú, a korlátozott precedensrendszer 2020. április 1-i bevezetését *követően* meghozott, s a BH.2022.258. számú jogesetben is közzétett határozatának I. pontjában egyértelműen foglalt állást a tekintetben, hogy „a 6/2009. BJE határozatban az egység valamennyi formájára vonatkozó megállapításokra tekintettel, a költségvetési csalás törvényi egységét a Btk. 6. § 2022. március 1-jétől a 2021. évi CXXXIV. törvény 90. §-a által beiktatott (3) bekezdése hatályba lépéséig a jogerős ügydöntő határozat meghozatala, azt követően pedig a cselekményegységbe tartozó egyes rész-cselekmények miatt első alkalommal történő vádemelés zárja le. A cselekményegység lezárásáig az egységet lezáró tény bekövetkezte előtt elkövetett valamennyi rész-cselekmény a költségvetési csalás törvényi egységébe tartozik, ezért azok jogerős elbírálása ítélt dolgot eredményez a törvényi egységbe tartozó, de el nem bírált rész-cselekmény vonatkozásában.”

[35] Ahogy arra e hivatkozott döntés is rámutatott, a 6/2009. BJE valamennyi törvényi egységre kiterjedően fogalmazott meg – kötelező érvényű – rendelkezést, mely szerint amennyiben a bíróság a vád tárgyává tett és a bűncselekmény egységébe tartozó cselekményt jogerősen elbírált, határozata e bűncselekmény tekintetében res iudicata-t eredményez. A Be. 4. § (3) bekezdésére figyelemmel nincs helye újabb vádemelésnek olyan rész-cselekmény miatt, amely a már elbírált bűncselekmény egységébe tartozik, de nem képezte a jogerős határozatban megállapított tényállás részét.

[36] E körben a bíróságnak elsőként azt kellett vizsgálnia, hogy a jogerős ítélettel elbírált rész-cselekmények és jelen eljárás tárgyát képező cselekmény tekintetében a törvényi egység megállapítása felmerülhet-e. S ennél figyelemmel volt arra, hogy törvényi egységet csak törvényi tényálláson belüli magatartás, azaz tettesi cselekmény teremthet. Ugyanakkor, miután a költségvetési csalás egysége, szemben a folytatólágosság törvényi egységével, egy sajátos különös részi törvényi egység, az egyes rész-cselekmények között eltelt időnek nincs jelentősége, amennyiben a megvalósításra a cselekményegységet lezáró (objektív) határidő előtt került sor. A cselekményegység lezárásáig elkövetett valamennyi rész-cselekmény a költségvetési csalás törvényi egységébe tartozik, azok jogerős elbírálása ítélt dolgot eredményez a törvényi egységbe tartozó, de el nem bírált rész-cselekmény vonatkozásában. Az ilyen rész-cselekmények miatt önálló vádemelés esetén az eljárás megszüntetésének, és a feltételek fennállása mellett a jogerős ügydöntő határozattal szemben perújítási eljárás lefolytatásának van helye.

[37] Elemezve továbbá a költségvetési csalás bűncselekményére vonatkozó, Btk. 396. §-ban írt előírásokat, az ítéltábla – a Kúria fenti határozatában írtakkal egyezően – arra az álláspontra jutott, hogy abban nem szerepel olyan rendelkezés, mely a 6/2009. Büntető Jogegységi Határozat érvényesülését a Btk. 6. § (3) bekezdésének 2022. március 1-jei

hatályba lépése előtti időszakra kizárná. Ilyennek – szemben a BH2018.162 és EBH2019.B.6. jogesetben írtakkal – a Btk. 396. § (8) bekezdésben írtak sem tekinthetők, már csak azért sem, mert az a vádemelésig történő vagyoni hátrány megtérítéséhez nem a büntethetőség megszűnését, hanem pusztán a büntetés korlátán enyhítésének lehetőségét fűzi. A fellebbviteli főügyészségi átiratban foglaltakra tekintettel az is megjegyzendő, hogy a Btk. 6. § (3) bekezdésével a törvényalkotó alapvetően nem egy korábbi bírói gyakorlatot véglegesített, hanem a bűncselekmény törvényi egységének záró időpontját illetően az addigi kötelezően alkalmazandó büntető jogegységi határozatban írtaktól merőben eltérő rendelkezést iktatott törvénybe.

[38] Mindez tehát azt jelenti, hogy a költségvetési csalás törvényi egységét a Btk. 6. §-ának 2022. március 1-jétől a beiktatott (3) bekezdése hatályba lépéséig a jogerős ügydöntő határozat meghozatala, azt követően pedig a cselekmény egységbe tartozó egyes részcsелеkmények miatt első alkalommal történő vádemelés zárja le.

[39] Ezek előrebocsátása mellett megállapítható, hogy I.r. vádlott I.r. vádlott terhére rótt magatartások, a jogerősen elbírált cselekményéhez hasonlóan ugyanazon bűncselekmény, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott költségvetési csalás büntette tettesi elkövetői alakzatú megállapítására alkalmasak, s azok megvalósítására 2022. március 1. napja előtt történt, így a szükségszerűen vizsgálandó bűncselekményi egység befejezése a jogerős ügydöntő határozat meghozatala, azaz 2019. november 13. napja.

[40] Miután a jelen ügy tárgyát képező cselekmény(ek) elkövetési ideje ezen időpont előtti (az utolsó részcsелеkmény 2019. február 20.), így azok és a Balassagyarmati Törvényszék ügyszám2 számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság ügyszám3 számú ítéletével jogerősen elbírált költségvetést károsító bűncselekmény törvényi egységbe tartoznak. Ebből fakadóan I.r. vádlott I.r. vádlott tekintetében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését követően vele szemben az eljárás megszüntetése indokolt, mert a Balassagyarmati Törvényszék ügyszám2 számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság ügyszám3 számú ítéletével a cselekményt jogerősen elbírálta.

[41] A Be. 649.§ (1) és (2) bekezdésében meghatározott, felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló kérdésben a Kúria Bírószági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától történő eltérésre a bíróságot indokolási kötelezettség terheli [Be. 561.§ (3) bekezdés g) pont]. Minthogy a BH.2022.258. számú döntés teljes egészében lefedi a fenti, tényekből egyértelműen következő jogi helyzetet, ráadásul a költségvetési csalás törvényi tényállásával összefüggésben, attól eltérésre semmilyen ok és törvényes alap nem volt. Emellett továbbá, a BH-ban az értelmezés szempontjaként felhívott, a bíróságokra nézve kötelező jogegységi határozattól eltérni nyilvánvalóan nem is lehet.

[42] II.r. vádlott II.r. vádlottat érintően az irányadó tényállásból a törvényszék okszerűen vont következtetést a bűnösségére és a cselekmény minősítése is törvényes. A jogi indokolás a pénzbüntetés egy napi tétel összegének minimumára vonatkozó törvényi rendelkezés terhelte hátrányos változása miatt annyiban szorul kiegészítésre, hogy esetében a főszabályként irányadó elkövetéskori büntető törvény alkalmazására került sor.

[43] Az 1/2004. BJE határozatban foglalt iránymutatás szerint e bűncselekmény elkövetési tárgya lehet minden olyan közokirat, amelynek rendeltetése, hogy a benne foglalt adat valóságát teljes bizonyító erővel bizonyítsa. A cégjegyzék a céget, a cégre vonatkozó adatokat tartja nyilván. A cégbíróságok által vezetett cégnyilvántartás közokirat, az abban feltüntetett adatok valóságát, azok változását közhitelesen tanúsítja. Miután az AÉ Kft.-re vonatkozó – és a cégnyilvántartás által közhitelesen tanúsított – vezetésére illetőleg tagságra vonatkozó valótlan adatok bejegyzésre kerültek a cégnyilvántartásba, a Btk. 342.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti közokirat-hamisítás büntette megvalósult. A tettesi elkövetői alakzat megállapításával is egyetértett az ítéltábla, miután e bűncselekmény tettese az lehet, akinek a valótlan adat bejegyzése az érdekkörében felmerült. Kétségtelen, hogy az elkövetés idején hatályos gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény 20. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a társasági szerződés módosítása ügyvéd (vagy a társaság jogtanácsosa) ellenjegyzését igényli. Az ellenjegyző, és a változás-bejegyzési kérelmet a cégbírósnál nyomtatvány útján kezdeményező ügyvéd ugyanakkor pusztán közvetítő, a bűncselekményt csak akkor valósítja meg, ha a hivatalos személy tévedésébe ejtésében a valótlan tartalmú okirat készítőjével szándékegységben maga is közreműködik. Ezt támasztja alá a bírói gyakorlat azon értelmezése is, mely szerint az intellektuális közokirat-hamisítás tekintetében társtettesség akkor állapítható meg, ha két vagy több elkövető azonos cselekménnyel – mint pl. közös beadvány benyújtásával – kezdeményezi a valótlan adatok közokiratba foglalását. (BH2015. 28.)

[44] Az elsőfokú bíróság II.r. vádlott II.r. vádlott vonatkozásában a büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket lényegében feltárta, az ítéltábla azonban e terheltnél is észlelt egy súlyosító tényezőt, a hasonló jellegű közbizalom elleni bűncselekmények köztudomású elszaporodottságát.

[45] Mindemellett teljes mértékben osztotta azon elsőbírói álláspontot, hogy a büntetési tétel felső határát kétszeresen meghaladó időmúlásnak, melynek nagy része alatt nevezett büntetőeljárás alatt állt, van kiemelt jelentősége, ahogy annak is, hogy II.r. vádlott ellen további büntetőeljárás ezen időszakban nem indult. S bár a nyilvántartásból való törlése és az elkövetéskori Btk. alkalmazása miatt II.r. terhelt ittas járművezetés vétsége miatti korábbi elítélése súlyosító tényezőként figyelembe nem vehető, annak a bűncselekmények eltérő jellege miatt egyébként sem lett volna nyomatéka. Ehhez képest ugyanakkor a rendelkezésre álló ellentétes adatok a büntetlen előélet javára történő értékelésére sem adnak alapot. A Btk. 97. § (2) bekezdésében írtak csak a nyilvántartásból törölt büntetések miatti hátrányos következmények alkalmazását tilalmazza, ezzel azonban nem járhat együtt az objektív adatokkal ellentétes kedvezmény, azaz a büntetlen előélet javára történő figyelembe vétele.

[46] Az így kiegészített, helyesbített bűnösségi körülményeket a cselekmény tárgyi súlyával is összevetve, az elsőfokú bíróság II.r. vádlott II.r. vádlott esetében a bünteteskiszabási elvekkel és büntetési célokkal összhangban választotta meg az alkalmazott büntetési nemet, s a másodfokú bíróság annak mértékével is egyetértett.

[47] Az enyhítő tényezők túlsúlya kétségtelenül megalapozta II.r. vádlottal szemben a Btk. 33. § (4) bekezdésére is figyelemmel pénzbüntetés alkalmazását. Az eljárás elhúzódása

és időmúlás miatt szükségszerűen előtérbe kerülő speciális prevenciós büntetési célok érvényesülését az elsőfokú bíróság által meghatározott napi tételszám (150 napi tétel) megfelelően szolgálja, s az a fenti érvek mentén a generális prevenciós büntetési céllal sem áll ellentétben. Nem osztotta a másodfokú bíróság e körben az ügyészségi fellebbezésben kifejtetteket, a büntetővégzés meghozatala óta eltelt további két és fél év nyomtékának a kiszabott joghátrányban, jelen esetben a pénzbüntetés napi tételszámában annak csökkenését eredményezően értelemszerűen jelentkeznie kellett.

[48] A pénzbüntetés egy napi tétel összegének elkövetéskori Btk. 50. § (3) bekezdése szerinti törvényi minimumban történő meghatározása is helytálló volt. Az a vagyonnal, állandó munkahellyel nem rendelkező, alkalmi munkából bizonytalan, létminimum közeli havi bevétellel rendelkező II.r. vádlott egyéni teljesítőképességének maradéktalanul megfelelt.

[49] A bűnjelekre és bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezések I.r. vádlott I.r. vádlottat érintően szorultak módosításra. A Be. 575. (1) bekezdése értelmében ugyanis az eljárás megszüntetése okán a vonatkozásában felmerült bűnügyi költséget az állam viseli, s nem alkalmazható a Be. 323. § (1) bekezdése sem, tehát a lefoglalt tárgyak visszatartására vonatkozó rendelkezést mellőzni kellett.

[50] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Be. 599. §-a szerinti nyilvános ülésen az elsőfokú bíróság ítéletét I.r. vádlott I.r. vádlott vonatkozásában a Be. 607. § (1) bekezdése értelmében hatályon kívül helyezte és a vele szemben költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] miatt indult büntetőeljárást a Be. 567. § (1) bekezdés b) pontja alapján megszüntette, míg II.r. vádlott II.r. vádlott tekintetében, továbbá a lefoglalt iratokra és zár alá vett összegekre vonatkozóan azt a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy a tárgyalás folytonosságába tartozó további tárgyalási határnapokat is a bevezető részben feltüntette.

[51] A másodfokú eljárásban a kirendelt védők díjával felmerült bűnügyi költség állam általi viselését I.r. terhelt esetében a Be. 575. § (1) bekezdése, míg II.r. vádlott II.r. terheltet illetően a Be. 613. § (2) bekezdés b) pontja alapozta meg.

[52] Megállapította, hogy a kézbesítés útján közölt másodfokú végzéssel szemben I.r. vádlott I.r. vádlott vonatkozásában az ügyészség a Be. 615. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 582. § (3) bekezdésében foglaltak értelmében a kézbesítéstől számított nyolc napon belül élhet fellebbezéssel.

Budapest, 2024. október 25.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.,

dr. Raczky Katalin s. k.,

dr. Cserni János s. k.,

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 511.B.51/2022/12. számú ítélete II.r. vádlott II. rendű vádlott vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.153/2024/16. számú végzése folytán 2024. október 25. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. október 25.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.,

a tanács elnöke

A Fővárosi Törvényszék 511.B.51/2022/12. számú ítélete I.r. vádlott I.r. vádlott vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.153/2024/16. számú végzésben írt változtatással 2026. június 29. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2026. július 7.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Moncz Tímea

tisztviselő